

DOEPAK

DuPAK DoePAK POPPENSPE(ELMUSEUMKRUISELKRANTKRABBEL) DoePAK DuPAK
Nr. 38

Een gebed: berouw

Zelf eens proberen? Weer zo'n leuke activiteit van het *Poppenspe(e)lmuseum*. "De katholieke kerk is een poppenkast en in een poppenkast hoort een Jan Klaassen." Dat zijn woorden van schrijver en dichter *Gerard Reve* (1923-2006). Hij zei dit in 1969 tijdens een televisieuitzending in de Amsterdamse Heilig Hartkerk. Hij kreeg in dat jaar de P.C. Hooftprijs – een van de belangrijkste literatuurprijzen in het Nederlandse taalgebied. In de Middeleeuwen konden de meeste mensen niet lezen en schrijven. Om ze toch bekend te maken met bijbelse verhalen, bedacht de Kerk dat die verhalen als een poppenspel konden worden opgevoerd. Zo'n spel werd *mysteriespel* of *Mariaspel* genoemd. Sommigen denken dat hieruit het woord *marionet* is ontstaan. De *poppenspelers* namen het niet altijd zo nauw met de inhoud en maakten er soms een soort *klucht* van (een grappig toneelstuk). De kerkelijke leiders waren daar niet gelukkig mee en verboden daarom dit poppenspel in de kerk. In de serieuzere mysterie- of kerstspelen werd het publiek erop gewezen dat ze naar de hel zouden gaan als ze van het rechte pad afdwaalden. Alleen mensen die naar de wil van God leefden, mochten hopen dat ze in de hemel zouden komen. In het zuiden van Duitsland werden de poppenspelers daarom wel 'Himmelreicher' ('hemelrijkers') genoemd. Je weet natuurlijk dat marionetten van bovenaf bewogen worden. Hoe heet het *voorwerp* waaraan de touwtjes zijn vastgemaakt? Weet je het juiste antwoord op de vraag? Vertel het ons en je krijgt een aardigheidje als aandenken. Plak het 'bidprentje' op een stuk karton en knip uit.

Zo kun je het als briefkaart gebruiken.

Wil je nog meer ontdekken over het (volks)poppenspel? Maak een reis door de wondere wereld van het poppentheater op www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs. Op de websites www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl, www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2 en www.poppenspelmuseum.nl vind je informatie over het museum, de tentoonstellingen en de (boeken)collectie. Een *poppentheater-abc* geeft uitleg over de diverse (poppen)theatertechnieken, -figuren en -personen. In onze web- en museumwinkel vind je gezelschapsspelen op poppentheatergebied en documentatie die uitnodigt tot de activiteit *Zelf eens proberen?* Tekst en realisatie: Otto van der Mieden (2008). Veel verassing en zoek- en knutselplezier. Applaus!

Doepak is hét Poppenspe(e)lmuseumcadeau. Doepak is gratis voor iedereen die de vragen van een Poppenspe(e)lspuurtocht goed beantwoord heeft. Verzamel alle afleveringen van de Doepakkruielkrant en -krabbels! Een dupak (spreek uit: doepak) is een stang- en trupcop. Het nummer met de dupak wordt in het Tsjechische en Slowaakse volkspoppentheater met marionetten en stangpoppen altijd als toegift opgevoerd. De pop maakt sprongen waarbij zijn lijf beurtelings lang en kort wordt. Het is een truc die overeenkomt met het uittrekken en weer inkrimpen van de hals van de Dood van Pierlala in de poppenkast. Pierlala is een stokpop en wordt van onderaf gemanipuleerd; de dupak wordt als stangpop van bovenaf bewogen. Terwijl het rijzen van Pierlala's hals heel langzaam en onder doods stilte geschiedt, gaat het strekken en krimpen van de dupak razendsnel en met veel tumult. Dupak betekent 'stampend'. De houten voeten zijn met lood verzwaard. Het lijf van de pop is een zak van stof. De stang waaraan de dupak hangt, gaat door het hoofd en het lijf en zit vast aan de houten heup. Het gat in het hoofd is wijder dan de dikte van de stang, waardoor de kop soepel op en neer gaat. Aan weerszijden van de kop van de dupak is een touw vastgemaakt. De touwen gaan omhoog en zijn bevestigd aan een speelhout. Door dit op en neer te bewegen, rekt en krimpt het lijf. De pop gaat als het ware door de knieën en veert weer op. Behalve springen kan de dupak ook om zijn as draaien; daarbij zwierven de armen wijd uit.